

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 28 maja 2019 r., wydanym w sprawie z powództwa A. G. przeciwko M. K. o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności, Sąd Rejonowy w Zgierzu oddalił powództwo i zasądził od powódki na rzecz pozwanej kwotę 107,00 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sąd I instancji ustalił, że wyrokiem z dnia 31 sierpnia 2011 r., wydanym w sprawie I C 878/10, Sąd Rejonowy w Zgierzu nakazał A. G. przywrócić Z. Ł. posiadania dopływu wody bieżącej do mieszkania Z. Ł. położonego w budynku na nieruchomości położonej w O. na ul. (...) poprzez odkręcenie zaworu wody znajdującego się w mieszkaniu A. G. oraz zaniechanie naruszeń polegających na zakręcaniu tego zaworu w przyszłości. Pismem z dnia 16 września 2011 r. (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością poinformowało Z. Ł., że z uwagi na brak technicznych możliwości świadczenia usług zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków wypowiada umowę o dostarczanie wody zawartą 11 marca 1993 r. oraz umowę o odprowadzanie ścieków z 24 maja 2000 r. z zachowaniem jednomiesięcznego okresu wypowiedzenia, jak również że zawarło umowę o dostarczanie wody do nieruchomości z A. G. jako zarządcą nieruchomości wyznaczonym postanowieniem Sądu z dnia 30 września 1997 r.

Po wszczęciu egzekucji w sprawie I Co 5146/11, prowadzonej w oparciu o tytuł wykonawczy w postaci opatrzonego klauzulą wykonalności wyroku z dnia 31 sierpnia 2011 r. Sąd Rejonowy w Zgierzu zobowiązał A. G. postanowieniem z dnia 5 lipca 2012 r. do wykonania czynności wskazanych w tym wyroku w terminie do dnia 5 sierpnia 2012 r. z zagrożeniem ukaraniem jej grzywną w wysokości 900,00 zł na wypadek niewykonania zobowiązania w terminie. Z. Ł. zmarł dnia 28 kwietnia 2013 r., a spadek po nim nabyła w całości jego siostrzenica M. K.. Postanowieniem z dnia 7 października 2014 r., wydanym w sprawie I Co 5146/11, Sąd nałożył na dłużniczkę następną karę grzywny w wysokości 900,00 zł, a kolejnym postanowieniem z dnia 26 maja 2015 r. Sąd udzielił jej terminu 14 dni na podjęcie czynności zmierzających do przywrócenia dopływu wody bieżącej do mieszkania wierzyciela w O. na ul. (...) i poinformował, iż na wypadek niewykonania zobowiązania dłużniczka zostanie obciążona kwotą 250,00 zł za każdy dzień zwłoki. Postanowieniem z dnia 19 września 2016 r. Sąd nałożył na A. G. grzywnę w wysokości 250,00 zł za każdy dzień zwłoki, udzielając terminu 14 dni na podjęcie czynności zmierzających do przywrócenia dopływu wody do mieszkania wierzyciela oraz poinformował ją, że na wypadek niewykonania zobowiązania w terminie zostanie obciążona surowszą grzywną za każdy dzień zwłoki; w dniu 2 sierpnia 2017 r. nadano temu postanowieniu klauzulę wykonalności i wezwano ponownie A. G. do podjęcia czynności zmierzających do przywrócenia dopływu wody bieżącej do mieszkania M. K. z zagrożeniem grzywną za każdy dzień zwłoki w kwotach po 500,00 zł na wypadek dalszego niezastosowania się do nakazu zawartego w tytule.

Powódka wymieniła drzwi wejściowe do budynku, a pozwana bezskutecznie zwracała się do niej o wydanie kluczy do tych drzwi. W mieszkaniu zajmowanym przez A. G. mieści się zawór wody umożliwiający zamknięcie dopływu wody do mieszkania pozwanej. W dniu 15 listopada 2018 r. M. K. wraz z mężem chciała dostać się do swojego mieszkania celem umożliwienia pracownikowi (...) zdjęcia licznika, jednak nie mogła dostać się do mieszkania, gdyż powódka nie otwierała drzwi wejściowych do budynku, oświadczając, że może wpuścić jedynie funkcjonariuszy Policji. W lokalu pozwanej nie było bieżącej wody, co M. K. sprawdzała w sierpniu 2018 r., a ponadto wielokrotnie zwracała się do powódki o odkręcenie wody. W dniu 1 lutego 2019 r. Sąd podczas oględzin przeprowadzonych w sprawie egzekucyjnej stwierdził, że brak jest możliwości dojścia do porozumienia między stronami z uwagi na agresywne zachowanie dłużniczki; podczas tych oględzin w lokalu pozwanej była bieżąca woda. Pozwana zgłaszała się do (...) Sp. z o.o. o doprowadzenie wody do jej lokalu, jednakże uzyskała informację, że umowa może zostać zawarta z zarządcą nieruchomości na wniosek jego lub właściciela nieruchomości, który to wniosek będzie rozpatrywany pod kątem m.in. wyposażenia budynku w wewnętrzną instalację wodociągowo-kanalizacyjną i możliwości montażu podliczników na punktach poboru wody w konkretnym mieszkaniu oraz możliwości niezależnego odcięcia dopływu wody.

Sąd meriti ocenił jako niewiarygodne wyjaśnienia powódki dotyczące zapewnienia przez nią bieżącej wody w lokalu pozwanej, gdyż z jednej strony powiedziała ona, że nikomu nie zakręcała wody, jednak dodała przy tym, że na zimę

będzie musiała zakręcić wodę w mieszkaniu pozwanej, jeśli nie będzie ona tam zamieszkiwać. Podawała też, że w jej lokalu nie ma zaworu umożliwiającego odcięcie wody w mieszkaniu M. K., chociaż okoliczność ta wynika już z samego wyroku wydanego w sprawie I C 878/10, jak również że pozwana nie prosiła jej o klucze do nowych drzwi wejściowych, choć równocześnie twierdziła, że M. K. nie należą się klucze, bo nie rozliczyła się za wymianę drzwi. W ocenie Sądu wyjaśnienia te były sprzeczne i wskazywały na jawną niechęć powódki do pozwanej, co uwiarygodnia twierdzenia M. K., że A. G. zakręca wodę w jej mieszkaniu. Sąd oddalił też wniosek o dopuszczenie dowodu z zeznań świadka G. M. na okoliczność przebiegu zdarzenia z dnia 15 listopada 2018 r. ze względu na jego nieprzydatność dla rozstrzygnięcia, z uwagi na to, że powódka oświadczyła, iż w dniu interwencji świadek nie wchodził do lokalu pozwanej, co oznacza, że nie wie, czy w mieszkaniu pozwanej była woda, natomiast z pisemnego oświadczenia samego świadka wynika, iż może on zrelacjonować jedynie awanturę pomiędzy powódką i osobą niebędącą stroną postępowania, co nie ma znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy.

Zdaniem Sądu Rejonowego, powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie. Sąd przytoczył treść art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. i stwierdził, że A. G. nie udowodniła, by wykonała obowiązek nałożony na nią wyrokiem z dnia 31 sierpnia 2011 r., wydanym w sprawie I C 878/10, czyli przywróciła posiadanie dopływu wody bieżącej do mieszkania pozwanej położonego w budynku położonego w O. na ul. (...) poprzez odkręcenie zaworu wody znajdującego się w mieszkaniu powódki. Sąd zaznaczył, że od 2011 roku przeciwko powódce toczy się egzekucja sądowa na podstawie tytułu wykonawczego w postaci tego wyroku opatrzonego klauzulą wykonalności, a w toku postępowania egzekucyjnego Sąd kilkakrotnie wzywał dłużniczkę do wykonania stwierdzonego tytułem obowiązku, jednak ona uporczywie odcina dopływ bieżącej wody do mieszkania pozwanej za pomocą zaworu znajdującego się w jej lokalu. Sąd zauważył przy tym, że tytuł wykonawczy nakazuje A. G. również zaniechanie naruszeń polegających na zakręcaniu zaworu w przyszłości, zatem skoro powódka nadal ma techniczną możliwość zakręcenia wody w mieszkaniu pozwanej, to choćby z tej przyczyny nie zachodzą podstawy do pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności, gdyż zobowiązanie określone w tytule nie wygasło. Podniesiono także, że pozwana starała się doprowadzić wodę do swojego lokalu z pominięciem instalacji znajdującej się w lokalu zajmowanym przez powódkę, jednak dostawca wody nie wyraził na to zgody z uwagi na fakt, iż woda doprowadzana jest na podstawie umowy zawartej z A. G. jako zarządcą budynku. O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 98 § 1 k.p.c.

Apelację od tego wyroku złożyła powódka, zaskarżając go w całości, wnosząc o jego zmianę poprzez uwzględnienie powództwa wraz z zasądzeniem od pozwanej na jej rzecz zwrotu kosztów postępowania, ewentualnie o jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji oraz zarzucając naruszenie:

- art. 233 § 1 k.p.c. polegające na przekroczeniu przez Sąd swobodnej oceny dowodów poprzez wyciągnięcie ze zgromadzonego materiału dowodowego w sposób pozbawiony logiki i niezgodny z doświadczeniem życiowym wniosków z nim sprzecznych, gdyż:

pomimo, że z dowodu z oględzin przedmiotowej nieruchomości wynikało, że pozwana miała wówczas w swoim mieszkaniu bieżącą wodę, Sąd uznał, że powódka nie udowodniła, iż woda została przywrócona, a ponadto uznał, że pozwana wykazała, iż wody nie było, podczas gdy M. K. przedstawiła w tym zakresie tylko nieudowodnione twierdzenia;

Sąd niewłaściwie potraktował wyjaśnienia powódki, która wskazywała, że pozwana ma zapewnioną wodę w swoim lokalu i nie twierdziła, że wodę zakręca, ale jedynie podnosiła, że może zająć konieczność zakręcenia wody na zimę, jeśli pozwanej nie będzie w lokalu, bo jest to konieczne, aby rury nie pękły na skutek niskiej temperatury w nieogrzewanym lokalu;

świadek powołany na wniosek M. K. relacjonował tylko to, co opowiedziała mu sama pozwana, co podważa jego wiarygodność, natomiast Sąd uznał te zeznania za wiarygodne i mogące stanowić podstawę ustaleń faktycznych;

Sąd nie powinien odnosić się do kwestii nowych drzwi do budynku i kluczy do nich, gdyż przedmiotem sprawy jest dostęp do wody, a nie dostęp do budynku;

Sąd niezasadnie uznał, że powódka ma negatywny stosunek do pozwanej, chociaż wcale tak nie jest, gdyż powódka szuka bezskutecznie porozumienia z pozwaną;

- art. 162 k.p.c. w związku z art. 227 k.p.c. poprzez oddalenie wniosku o dopuszczenie dowodu z zeznań świadka G. M., która – w przeciwieństwie do świadka zgłoszonego przez pozwaną – „(...) znała całą sytuację (...)”;
- art. 840 § 1 pkt. 2 k.p.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie polegające na odmowie pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności, chociaż po wydaniu tytułu powódka przywróciła wodę pozwanej, co wykazały oględziny nieruchomości, zatem nie ma potrzeby, by dalej istniał tytuł wykonawczy, na podstawie którego powódce w toku egzekucji nakazuje się płacenie grzywien, które z uwagi na przywrócenie wody są niezasadne.

Na rozprawie apelacyjnej w dniu 30 lipca 2020 r. przed Sądem Okręgowym w Łodzi strona pozwana wniosła o oddalenie apelacji oraz o zasądzenie na jej rzecz od skarżącej zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja okazała się częściowo zasadna.

Trafnie zauważył Sąd meriti, że przedmiotowy tytuł wykonawczy nakazuje dłużniczce wykonanie dwóch obowiązków, a więc oprócz wykonania czynności, której inna osoba za nią wykonać nie może (czyli obowiązku polegającego na czynieniu – facere – i podlegającego egzekucji w trybie przewidzianym w art. 1050 k.p.c.), poprzez odkręcenie zaworu wody znajdującej się w jej mieszkaniu, także obligeje ją do zaniechania innej czynności, a więc zakręcania tego zaworu w przyszłości (czyli do wykonania obowiązku polegającego na nieczynieniu – non facere – i podlegającego egzekucji w trybie art. 1051 k.p.c.). Nałożenie tych obowiązków na A. G. było efektem uwzględnienia przez Sąd roszczenia posesoryjnego i wykonanie pierwszego z nich miało na celu przywrócenie takiego stanu, jaki hipotetycznie istniałby w zakresie faktycznego władztwa nad rzeczą, gdyby nie doszło do samowolnego naruszenia posiadania polegającego na zakręceniu zaworu znajdującego w jej lokalu, natomiast wykonywanie drugiego zmierzało do zapobieżenia tożsamym naruszeniom posiadania w przyszłości, czyli kolejnym przypadkom samowolnego zakręcania zaworu. Zadośćuczynienie obowiązkowi czynienia jest przedmiotem egzekucji prowadzonej w sprawie I Co 5146/11 Sądu Rejonowego w Zgierzu, przy czym odnotować trzeba, że w toku postępowania egzekucyjnego prowadzonego w trybie art. 1050 k.p.c. wykonanie czynności objętej obowiązkiem nie podlega badaniu przez organ egzekucyjny i w razie sporu pomiędzy dłużnikiem i wierzycielem co do tej kwestii zobowiązanemu pozostaje droga wytoczenia powództwa opozycyjnego z powołaniem się na okoliczność objętą hipotezą art. 840 § 1 pkt. 2 k.p.c. (tak np. I. Kunicki [w:] „Kodeks postępowania cywilnego. Tom IV. Komentarz. Art. 730–1095¹” pod red. A. Marciniaka, Warszawa 2020, teza 24 i 25 do art. 1050 lub Łochowski [w:] „Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Art. 506–1217. Tom II” pod red. T. Szancilo, Warszawa 2019, teza 5 do art. 1050) – co też dłużniczka uczyniła.

Zadaniem Sądu w tym zakresie było więc w niniejszym postępowaniu zbadanie, czy po zamknięciu rozprawy w sprawie z powództwa posesoryjnego, w której wydano wyrok stanowiący tytuł egzekucyjny, dłużniczka dokonała odkręcenia zaworu w swoim mieszkaniu, co skutkowałoby wygaśnięciem nałożonego na nią obowiązku czynienia wobec spełnienia świadczenia. Sąd Rejonowy odnotował, że podczas oględzin mieszkania pozwanej przeprowadzonych w toku postępowania egzekucyjnego w dniu 1 lutego 2019 r. w doprowadzonej tam sieci wodociągowej była bieżąca woda – istotnie, okoliczność ta wydaje się niesporna, gdyż twierdziła tak nie tylko powódka, ale także pozwana (k. 63) oraz występujący w charakterze świadka jej mąż (k. 71 odwrót). Rację jednak trzeba przyznać skarżącej, że nie nadano tej okoliczności odpowiedniego znaczenia w kontekście rozstrzygnięcia o żądaniach pozwu. Nie ulega wątpliwości, że jedyną przyczyną odnotowanego stanu rzeczy mogło być odkręcenie przez A. G. zaworu wody znajdującego się w jej lokalu, co było równoznaczne z wykonaniem obowiązku czynienia stwierdzonego tytułem wykonawczym. Oznacza to, że zaistniała tu przesłanka spełnienia świadczenia, do którego zobowiązana była dłużniczka, co w świetle art. 840 § 1 pkt. 2 k.p.c. winno skutkować pozbawieniem tytułu wykonawczego wykonalności w zakresie obowiązku odkręcenia opisanego w tytule zaworu wody.

Inną natomiast kwestią jest pozbawienie tego tytułu wykonalności w zakresie obowiązku powstrzymania się od kolejnych naruszeń posiadania wierzycielki po odkręceniu zaworu, czyli od ponownego jego zakręcania. Obowiązek ten w treści tytułu nie został ograniczony w czasie, zatem świadczenie skarżącej polega w tym wypadku na określonym zaniechaniu poprzez czas nieograniczony żadnym terminem końcowym, a tym samym nie sposób mówić w chwili obecnej o jego należyтым spełnieniu w całości, skutkującym wygaśnięciem zobowiązania dłużniczki, skoro świadczenie to polega na powstrzymywaniu się od zakręcania zaworu także w przyszłości. W szczególności nie sposób byłoby przyjąć, że stwierdzone tytułem zobowiązanie do zaniechania naruszeń wygasło, jeśli także po dniu 1 lutego 2019 r. skarżąca powstrzymałaby się od zakręcania zaworu i w chwili orzekania w sprawie niniejszej pozostawałby on odkręcony, zaś pozwana wierzycielka miałaby od tamtej pory w swoim lokalu dostęp do wody; na okoliczność taką A. G. mogłaby się natomiast skutecznie powoływać w toku postępowania egzekucyjnego wszczętego ewentualnie przez M. K. w trybie art. 1051 k.p.c., kiedy to organ egzekucyjny bada, czy dłużnik postąpił wbrew swemu obowiązkowi. W efekcie bez większego znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy są pozostałe zarzuty apelacyjne odnoszące się do prawidłowości postępowania dowodowego i ustaleń faktycznych poczynionych w toku niniejszego postępowania, ponieważ część z nich zmierza do przekonania Sądu odwoławczego, że Sąd I instancji nieprawidłowo ustalił powyższą okoliczność, gdyż w rzeczywistości pozwana ma obecnie niezakłócony dostęp do wody w lokalu, zaś pozostałe dotyczą faktów również niemogących mieć wpływu na treść orzeczenia, takich jak negatywny stosunek powódki do pozwanej czy udostępnienie M. K. kluczy do drzwi wejściowych. Skarżąca nie wykazała również – ani nawet nie powoływała – okoliczności, które świadczyłyby o wygaśnięciu jej zobowiązania do zaniechania zakręcania zaworu wody w inny sposób niż poprzez spełnienie świadczenia (jak np. wskutek zwolnienia dłużniczki z długu przez wierzycielkę lub następczej niemożności wykonania zobowiązania – co mogłoby przykładowo nastąpić w przypadku takiej przebudowy instalacji wodociągowej w budynku, która uniezależniałaby dopływ wody do lokalu pozwanej od odkręcenia zaworu w lokalu powódki), ewentualnie o niemożności jego egzekwowania (np. wskutek przedawnienia roszczenia). W efekcie stwierdzić trzeba, że nie zostały wykazane przesłanki z art. 840 § 1 pkt. 2 k.p.c. w odniesieniu do obowiązku zaniechania stwierdzonego przedmiotowym tytułem wykonawczym, a wobec tego w tej części tytuł ten nie może zostać pozbawiony wykonalności, zaś obowiązek zaniechania nadal podlega egzekwowaniu w trybie art. 1051 k.p.c.; zawarty w apelacji zarzut naruszenia art. 840 § 1 pkt. 2 k.p.c. okazał się więc w tym zakresie niezasadny.

Z powyższych przyczyn zaskarżony wyrok musi zostać częściowo zmieniony poprzez pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego opisanego w pozwie w zakresie stwierdzonego nim obowiązku przywrócenia posiadania dopływu wody do lokalu należącego obecnie do M. K. poprzez odkręcenie zaworu wody w mieszkaniu powódki, gdyż zobowiązanie to wygasło wskutek spełnienia świadczenia; podstawą prawnoprosesową wydania orzeczenia reformatoryjnego jest art. 386 § 1 k.p.c. W pozostałym zakresie apelacja musi natomiast podlegać oddaleniu w oparciu o art. 385 k.p.c., gdyż wyrok Sądu meriti odmawiający pozbawienia wykonalności tego tytułu w zakresie obowiązku zaniechania dalszych naruszeń odpowiada prawu; takie zobowiązanie obciążające powódkę wciąż nie wygasło i potencjalnie może być przedmiotem postępowania egzekucyjnego wszczętego skutecznie, o ile wierzycielka wykaże w jego toku, że dłużniczka postąpiła wbrew swemu obowiązkowi, który nadal na niej spoczywa. Powtórzyć tu należy jeszcze raz, że jeśli nawet w danej chwili zachodzi sytuacja świadcząca o tym, iż A. G. po odkręceniu zaworu nie naruszyła swego obowiązku jego niezakręcania, to nie oznacza to jeszcze wygaśnięcia jej zobowiązania zaniechania, co potencjalnie mogłoby uzasadniać pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności, ale zobowiązanie to nadal pozostaje w mocy i egzekucja w celu jego wykonania będzie mogła być skutecznie prowadzona, o ile w przyszłości dojdzie do ewentualnego naruszenia stwierdzonego tytułem obowiązku. Zważywszy, że ostatecznie rozstrzygnięcie sprawy częściowo uwzględnia żądania każdej ze stron, a koszty postępowania apelacyjnego poniesione przez powódkę i pozwaną nieznacznie różnią się od siebie, Sąd II instancji uznał za najrozsądniejsze wzajemne zniesienie kosztów tego postępowania pomiędzy stronami w myśl art. 100 zd. I k.p.c.